

VALTAKUNNANSYTTÄJÄ

LAUSUNTO

10.10.2003

Dnro 47/61/03

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto

13.10.2003
Oel 32/41/2002
OM 028.00/2002

Oikeusministeriön työryhmämietintö 2003:5

Pyydettynä valtakunnansyyttäjän lausuntona työryhmän osamietinnöstä "Ihmiskauppa, paritus ja prostituutio", oikeusministeriön työryhmämietintö 2003:5, totean seuraavaa.

Sekä työryhmän omien näkemysten perusteella että syyttäjälaitoksen kannalta tarkasteltuna mietinnön teemoista kriminaalipoliittisesti ja rikosoikeudellisesti ongelmallisin on kannanotto seksuaalipalvelujen ostamisen kriminalisointiin. Työryhmän sisälläkin näkemykset kriminalisoinnin eduista ja haitoista ovat voimakkaasti jakautuneet. Työryhmän enemmistö on esittänyt kriminalisointia ja vähemmistö on vastustanut sitä. Molempien näkökantojen tueksi mietinnössä esitetty argumentaatio on hyvin perusteltua.

Esitetyn kriminalisoinnin tavoitteet yleisen sosiaalisen tasa-arvon ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisestä sekä parituksen ja ihmiskaupan edellytysten vähentämisestä ovat puollettavia. Työryhmän enemmistö on myös vakuuttavasti perustellut kantansa siitä, miksi seksuaalipalvelujen myymistä ei tulisi säätää rangaistavaksi, vaikka seksuaalipalvelujen ostaminen kriminalisoitaisiin.

Toisaalta myös työryhmän vähemmistön esittämät epäilyt kriminalisoinnin symbolisesta luonteesta ja sen mahdollisista haitoista näytön hankkimiselle ja prostituoitujen asemalle ovat varteenotettavia. Esitetyn rangaistussäännöksen tiettyä toissijaisuutta osoittaa, että tutkinnan on oletettu tapahtuvan lähinnä paritus- ja ihmiskaupparikosten tutkinnan yhteydessä.

Näiden arvioinnissa huomioon otettavien lähinnä kriminaalipoliittisten argumenttien ohella myös rikosoikeudellinen laillisuusperiaate saattaa vaikuttaa arvioinnin lopputulokseen. Ehdotetussa 20 luvun 8 §:n säännöksessä seksuaalipalvelujen ostamisesta on

tunnusmerkistön tekotapa otettu nykyisestä seksuaalipalvelujen ostamista nuorelta koskevasta rangaistussäännöksestä. Tällöin eivät säännöksen tiukemmat soveltamisedellytykset ilmene itse lakitekstistä. Mietinnön perusteluissa on s. 70-71 todettu tarkoituksena olevan rajata säännöksen soveltamisala ensisijaisesti seksuaalipalvelujen ostamiseen prostituoidulta tai prostituutitoiminnan kaltaisiin tilanteisiin. Samoin korvaukselle todetaan asetettavan tiukemmat edellytykset kuin seksuaalipalvelujen ostamisessa nuorelta.

Vaikka käytännössä ei liene suurta vaaraa säännöksen lain tarkoituksen vastaisesta laajasta tulkinnasta, sen sanamuoto on laillisuusperiaatteen epätäsmällisyyskiellon kannalta varsin lavea. Tätä haittaa voitaisiin rajoittaa lisäämällä säännökseen työryhmän vähemmistön toissijaisen esityksen mukaisesti rangaistavuuden edellytys, jonka mukaan tekijällä tulee olla olosuhteiden perusteella syytä olettaa menettelyssä toteutuvan myös parituksen tai ihmiskaupan tunnusmerkistö taikka jatkovalmistelussa muutoin rajaamalla tarkemmin ne olosuhteet, joissa korvauksen lupaamisen tai antamisen tulee tapahtua.

Työryhmän esittämä paritusta koskevan säännöksen tunnusmerkistön laajentaminen on lasten seksuaalista hyväksikäyttöä koskevan puitepäättösehdotuksen vaatimusten nojalla perusteltu. Säännöksen soveltamisalaa joudutaan tosin tarkemmin perustelemaan esitöissä.

Törkeää paritusta ja oikeushenkilön rangaistusvastuuta paritusrikoksista koskevat uudet säännökset ovat myös kannatettavien kriminaalipoliittisten tavoitteiden ja sanotun puitepäättösehdotuksen mukaisia. Paritus saattaa toteutua hyvin suunnitelmallisena sekä merkittäviä ja laaja-alaisia haittavaikutuksia yksilöille ja yhteiskunnalle tuottavana.

Ihmiskauppaa ja törkeää ihmiskauppaa koskevien rangaistussäännösten sisältö määräytyy niinikään pitkälti kansainvälisten sopimusten nojalla. Oikeushenkilön rangaistusvastuun ulottaminen näihin tekoihin on periaatetasolla perusteltua, vaikka sen soveltaminen jääneekin ratkaisukäytännössä hyvin harvinaiseksi.

Valtakunnansyyttäjä

Matti Kuusimäki

Valtionsyyttäjä

Pekka Koponen